

DALYKO APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas		Kodas
Socialinė apsauga		

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
dr. Jekaterina Navickė	Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Socialinės politikos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	–	Privalomasis socialinės politikos pagrindinės krypties studentams; pasirenkamasis – gretutinių kryptių studentams

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Antras semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Socialinės politikos studijų įvadas	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko paskirtis – suteikti reikalingų žinių ir įgūdžių, būtinų norint suprasti socialinės apsaugos sistemą, siūlyti socialinės apsaugos politikos tobulinimus. Bendrosios kompetencijos: - gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti informaciją iš įvairių teorinių ir empirinių šaltinių; - tarpasmeniniai gebėjimai; Dalykinės kompetencijos - pažinti ir kritiškai vertinti Lietuvos ir užsienio šalių socialinės gerovės sistemas, analizuojant ir vertinant socialinius procesus, pasitelkiant socialinių mokslų teorijas bei tyrimus ir geros praktikos patirtį; - pasitelkti mokslinių tyrimų rezultatus ir statistiką atspindinčią socialinės apsaugos charakteristikas ir raidą analizuojant ir teikiant pasiūlymus socialinės apsaugos sistemos plėtrai ir tobulinimui, inicijuojant ir įgyvendinant inovatyvias socialinės politikos programas bei projektus.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės apibūdinti bendruosius ir Lietuvos socialinės apsaugos sistemos funkcionavimo principus, valdymo mechanizmus, aprėpiamas grupes, veikimo rezultatus bei sprendžiamas problemas, žinos ES sistemų funkcionavimo principus.	Paskaitos, rašto darbo rašymas, realių atvejų analizė, teisės aktų analizė, pristatymai.	Rašto darbas (grupėse) parengimas ir pristatymas, diskusija, testas.
Mokės nuosekliai paaiškinti skirtingų Lietuvoje inicijuojamų ir vykdomų politikų įtaką socialinių problemų sprendimui ir konkrečioms socialinėms grupėms.	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), darbas grupėje, ieškant sprendimų ir teikiant pasiūlymus dėl politikos tobulinimo, rodiklių skaičiavimas ir analizė.	Įstatymo pakeitimo projekto parengimas ir pristatymas, diskusija, testas.
Gebės analizuoti socialinės gerovės finansavimo, paskirstymo ir perskirstymo sistemą ir pateikti tyrimais paremtus politikos tobulinimo pokyčių siūlymus.	Viešai prieinamų socialinės apsaugos tyrimų rezultatų ir duomenų analizė, jų pristatymas grupinėje diskusijoje, viktorina.	Įstatymo pakeitimo projekto parengimas ir pristatymas, viktorina, testas.
Gebės atskirti gerovės valstybės klasifikacijas ir apibūdinti jas pagal skirtingų šalių socialinės apsaugos sistemų ypatybes.	Literatūros apie užsienio šalių socialinės apsaugos sistemos analizė, tiriamieji metodai.	Rašto darbas (grupėse), diskusija, testas.
Gebės operuoti socialinės politikos srities terminais ir sekti naujoves socialinės politikos srityje, sieti naują informaciją su turimomis žiniomis.	Paskaitos, teisės aktų analizė, grupinės diskusijos.	Rašto darbas (grupėje), jo pristatymas, diskusija, testas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Socialinės apsaugos samprata. Bendrieji socialinės apsaugos funkcionavimo principai, veikėjai, komponentai, valdymo ir finansavimo mechanizmai, aprėpiamos grupės. Socialinių rizikų ir poreikių samprata.	2		0				2	5	Savarankiška mokslinės literatūros analizė: Lazutka et al. 2013, p. 13-32; Walker, R. 2011, p. 21-40, 42-61, 88-110.
2. Socialinė apsauga ir gerovės valstybė. Socialinės apsaugos dilemos: universalumas ir selektyvumas, paternalizmas ir autonomija, apsauga ir ekonominis augimas, kt.	2		2				4	10	Savarankiška mokslinės literatūros analizė: Aidukaitė et al. 2012, p.15-60; Seminarui: Taylor-Gooby, P., 2004, p. 1-29. Diskusija: Socialiniai pokyčiai, iššūkiai ir dilemos (Lietuvos) socialinės apsaugos sistemai.
3. Nacionalinės socialinės apsaugos sistemos raida ir komponentai. Pagrindinės institucijos. Socialinio draudimo sistema, rizikos nuo kurių draudžiama, finansavimo šaltiniai. Socialinio draudimo fondo biudžetas ir jo pasiskirstymas. Išlaidos atskiroms išmokoms.	4		2				6	10	Savarankiška mokslinės literatūros analizė: Barr, N. 2012, p. 108-128 (draudimo teorija); Aidukaitė et al. 2012, p. 195-255 (sistemos raida); Lazutka et al. 2013, p. 64-89 (kontekstas). Seminarui: LR Valstybinio socialinio draudimo įstatymas (aktuali redakcija); statistinių duomenų palyginimas (Atvira SoDra).
4. Senatvė. Pensijos, finansavimas PAYG ir kaupiamuoju būdu. Gyventojų aprėptis, įmokos ir teisės į išmokas, išmokų mokėjimo taisyklės, išmokų apskaičiavimas. Galiojantys teisės aktai, svarbiausi pokyčiai. Išlaidos pensijoms. Ilgalaikės tendencijos.	6		2				8	10	Mokslinės literatūros analizė: Lazutka et al. 2013, p. 135–149 (pensijų draudimas), p. 150-169 (raida Lietuvoje). Seminarui: Lietuvos pensijos sistemos bruožai – teisės aktų analinė ir pristatymai
5. Šeimos aplinkybės. Motinystė, tėvystė, vaiko priežiūra. Pagrindiniai teisės aktai, išmokų skyrimo taisyklės, jų apskaičiavimas. Pagrindiniai pokyčiai..	2		0				2	5	Savarankiška mokslinės literatūros analizė: Lazutka et al. 2013 p. 332-338, p. 348-353 (nedarbo dr.). Seminarui: Išmokų reformų projektų parengimas ir aptarimas grupėse. Lazutka et al. 2013, p. 353-381), Lietuvos socialinio modelio projektai.
6. Nedarbas. Darbo santykių reguliavimas. Išmokos, teisė į išmokas, pokyčiai ir nedarbo spąstų problematika.	4		2				6	10	
6. Negalia. Skirtingi negalios sampratų modeliai. Pagrindiniai galiojantys teisės aktai. Liga, nelaimingi atsitikimai darbe. Išmokos, apskaičiavimas, teisė į išmokas.	4		2				6	5	Mokslinės literatūros analizė (Pieters, D., 2006, p. 65-72; 85-92; 59-64. Ruškus, J. ir kiti, 2007, 31-32, 51-56, 94-96; Lazutka R. ir kiti, 2013, psl. 263-291, 311-318) teisės aktų analizė, grupinė diskusija.
7. Socialinės paramos sistema, socialinės paramos finansavimas, rizikos, kurias aprėpia. Pajamos ir	4		2				6	5	Savarankiška mokslinės literatūros analizė: Žalimienė ir Dunajevs (2014), p. 116-140;

išteklius testuojančios išmokos bei kategorinės išmokos. Galiojantys teisės aktai ir pagrindiniai pokyčiai. Skurdo spąstų problematika ir paskatos dirbti.									Seminaras: Socialinės paramos efektyvumo rodikliai, rodiklių apskaičiavimas, aptarimas.
8. Narystė ES, teisių perkeliamumas. Lietuvos ir kitų šalių socialinės apsaugos sistemų palyginimai.	2		4				6	17	Mokslinės literatūros analizė: Lazutka et al. 2013b, p.85-93 (parama), Lazutka 2013, p. 169-192 (pensijos). Rašto darbų pristatymai grupėje: X šalies socialinės apsaugos sistemos modelis.
9. Naujosios socialinės apsaugos formos. Apibendrinimas.	2		0				2	5	Mokslinės literatūros analizė: Giddens, 2012 p.378-388; Esping-Andersen 2012 p.434-454, diskusija.
Iš viso	32		16				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Reikalavimai: - Seminarų lankymas yra privalomas. Praleidus daugiau nei 25 proc. seminarų neleidžiama laikyti egzamino. Seminaras užskaitomas kaip lankytas, jeigu jame dalyvaujama ne mažiau kaip 75 min. - Atsiskaitymas už rašto darbą yra privalomas. Pristatant grupės darbus ir grupės nariui nedalyvaujant, jai/m mažinamas balas. - Atsiskaitymo dalys (rašto darbai ir testai) užskaitomos tik tada, kai gaunamas teigiamas jų vertinimas (ne mažiau 5 balų dešimtbalėje sistemoje). Vertinimas: 50 proc. balo sudaro testas (egzaminas). Testą sudaro uždaro, pusiau atviro ir atviro tipo klausimai. 35 proc. balo sudaro seminarų užduočių atliekamų grupėse ir individualiai vertinimas, aktyvus dalyvavimas. 15 proc. balo sudaro rašto darbas ir jo pristatymas. Paskaitų skaidrės ir kita dalyko informacija: - Kiekvienam studentui/ei būtina prisijungti prie virtualios mokymosi aplinkos (emokymai.vu.lt). - Paskaitų skaidrės ir kita naudinga informacija, dalis literatūros yra patalpinta VU e-mokymų aplinkoje. - Egzaminas laikomas e-mokymų aplinkoje, jo datos derinamos prie kompiuterinių auditorijų tvarkaraščio VU ITTC (Saulėtekio al. 9) arba VU Filosofijos fakultete.			
Seminaro užduočių atlikimas	35	Semestro metu	Penkios užduotys po 7 balus. Užduočių vertinio kriterijai: - užduočių atlikimo kokybė, tvarkingumas, - užduočių pateikimas laiku e-mokymų sistemoje, - aktyvus dalyvavimas aptariant / pristatant užduotis.
Rašto darbas ir jo pristatymas	15	Iki semestro pabaigos	Rašto darbų ir jų pristatymo vertinimo kriterijai: - argumentavimas ir pagrindimas mokslinė literatūra, duomenimis, - visapusiškas temos atskleidimas, - pateiktų modelių, pasiūlymų, rekomendacijų pagrįstumas, inovatyvumas, - išvadų, apibendrinimo pagrįstumas, - pateikimo kokybė (stilius, kalba, šaltinių citavimas, apipavidalinimas).
Testas (uždarieji, pusiau atvirieji ir atvirieji klausimai)	50	Sesijos metu	Testą sudaro 20 klausimų. Vertinama taip ¹ : 10 – teisingai atsakyta į 19-20 klausimų; 9 – teisingai atsakyta į 18-17 klausimų; 8 – teisingai atsakyta į 16-15 klausimų; 7 – teisingai atsakyta į 14-13 klausimų; 6 – teisingai atsakyta į 12-11 klausimų; 5 – teisingai atsakyta į 10-9 klausimų; 4 – teisingai atsakyta į mažiau nei 9 klausimus.

¹ Remtasi Bulajeva T. *Žinių ir kompetencijų vertinimas: kaip sukurti studentų pasiekimų vertinimo metodiką*, 2007.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Leidinio Nr. / Tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar interneto nuoroda
Privalomoji literatūra				
Walker, R..	2011	Social Security and Welfare. Concepts and Comparisons..		Maidenhead : McGraw-Hill Education (internetinė prieiga per VU biblioteką ir skaitykloje)
R. Lazutka (red.), D. Skučienė, G. Černiauskas, A. Bartkus, J. Navickė, J. Junevičienė.	2013	Socialinis draudimas Lietuvoje: kontekstas, raida, rezultatai.		Vilnius
Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A.	2012	Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė.		Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras,
Barr, N.	2012	The Economic of the Welfare State. Fifth Edition (arba ankstesnė).		Oxford University Press
Giddens, A.	2012	Positive Welfare. In Pierson, C., Castles, F.G. (eds) The Welfare State Reader. Second Edition.		Polity Press
Esping-Andersen, G.	2012	A Welfare State for the Twenty-First Century. In Pierson, C., Castles, F.G. (eds) The Welfare State Reader. Second Edition.		Polity Press
Taylor-Gooby, P.,	2004	New Risks, New Welfare: The Transformation of the European Welfare State.		Oxford University Press
Ruškus J., Mažeikis G.	2007	Neįgalumas ir socialinis dalyvavimas. Kritinė patirties ir galimybių Lietuvoje analizė		Šiaulių universiteto leidykla
Žalimienė, L., Dunajevs, E.	2014	Socialinės paramos dilema – tarp autonomijos ir paternalizmo: [monografija].		Žanrai: Vilniaus universitetas
LRS	aktuali os redakci jos	LR Valstybinio socialinio draudimo, pensijų, ligos ir motinystės, nedarbo, socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, sveikatos draudimo įstatymas ir kt. įstatymai		Valstybės žinios, www.lrs.lt
Papildomoji literatūra				
Lazutka, R., Poviliūnas, A., Savičiūtė, D., Skučienė, D., Žalimienė, L., Etnerytė, I.	2013b	Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo, vykdančią savarankiškąją savivaldybių funkciją, perspektyvos.		LSTC
Matulionytė, R., Navickė, J.	2018	Sąlygų griežtumas socialinės paramos sistemose: Lietuvos ir kitų Europos Sąjungos šalių palyginimas.		STEPP, 16: 7-25
Pieter, D.	2006	Social Security: An Introduction to the Basic Principles		Kluwer Law International
Lazutka, R., Žalimienė, L., Skučienė, D., Ivaškaitė-Tamošiūnė V., Šumskaitė, L.	2008	Socialinė parama Lietuvoje: remiamųjų padėtis ir paramos rezultatai.		Vilnius.
Cantillon, B., Collado, D., Mechelen, N. V.	2015	The end of decent social protection for the poor? The dynamics of low wages, minimum income packages and median household incomes.	No.15/01	CBS Working Paper
Lietuvos statistikos departamento internetinis puslapis: www.stat.gov.lt				
Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie SADM internetinis tinklapis: www.sodra.lt , https://atvira.sodra.lt				
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos internetinis tinklapis: www.socmin.lt				
Lietuvos socialinio modelio įstatymų projektai: http://www.socmodelis.lt/istatymu-projektai/				